

EXTRALINGVISTIC ȘI LINGVISTIC ÎN TERMINOLOGIA ECONOMICĂ ACTUALĂ

ELENA MUSEANU

Universitatea Româno-Americană

București

1. Evoluția problemelor economice în momentul de față creează importanța reflectării extralingvistice în terminologia actuală, determinând o mobilitate maximă a lexicului specializat. Un exemplu este termenul CRIZ, prezent în *textele economice specializate* din ultimii ani, alături de alți termeni care desemnează ciclul economic. *Presa economică de largă circulație din a doua jumătate a anului 2011* arată însă o utilizare frecventă care antrenează o *varietate conceptual-semantică* care depășește textele științifice și didactice universitare. Frecvența utilizării termenului se corelează cu *diversitatea contextuală* care contribuie la desemnarea, prin mijloace lingvistice, a aspectelor relevante extralingvistice.

Terminologia economică actuală a constituit obiectul unor descrieri lingvistice din mai multe motive, printre care interesul mai larg, complex și variat dincolo de comunicarea strict specializată. De aceea, analiza actualizării în presa economică de largă circulație a unor termeni importanți din punct de vedere extralingvistic la un moment dat, precum CRIZ, este foarte relevantă. Constatarea primordială care se poate face este reflectarea evenimentelor economice în *uzajul real* și înregistrarea variațiilor contextuale, complexitatea și diversitatea lor fiind strict determinate extralingvistic. Variația rezultă mai ales în comparație cu o analiză anterioară (Museanu 2010) care înregistra un tip limitat de contexte lingvistice, care reflectau distincții privind mai ales *periodizarea*. Rezultă o *dinamică lexicală și terminologică* amplă, în care *factorii extralingvistici și lingvistici apar în strictă interdependență*. În același timp, analiza întreprinsă se bazează pe o interdependență evidentă între aspectele de interes pentru *terminologia lexicală* cu cele din *terminologia textuală (discursivă)*.

Analiza sintagmatică, bazată pe studiul *contextelor*, condiționată de integrarea lor în anumite *tipuri de texte*, poate să reflecte legătura dintre sistemul lingvistic și cel conceptual (Contente 2006: 457). Studiile actuale de terminologie (Blampain, Thoiron, Van Campenhout 2006) pun în evidență *tipologii noi, mai rafinate ale contextelor*, sintetizate de unele definiții. Se reîntinde în acest sens definiția aplicabilă direct în studiul nostru: „totalitatea elementelor *cognitive, situaționale sau intertextuale* (subl. n.) capabile să intervină în *procesul de construire a sensului*” (Mosbah 2006: 652). Această definiție pune în evidență atât importanța *relației extralingvistice / lingvistice*, evidentă în *terminologia economică*, cât și necesitatea îmbinării studiului paradigmatic cu cel sintagmatic în analiza lingvistică a termenilor.

O interpretare generală a contextului care condiționează *analiza variațiilor terminologice* privește precizările privind contextele extralingvistice. O importanță preliminară o au *situațiile de comunicare* condiționate de *grupurile socio-profesionale*, care determină *variațiile situaționale* și de *uzaj* și care se pot reprezenta adeseori prin *situații de comunicare mixte* (Bertaccini, Mateucci 2006: 325-326). O asemenea interpretare se aplică în *analiza*

termenilor economici, mai ales, în presa economică de circulație mai largă, când se combină aspecte din discursul științific cu cele din comunicarea obișnuită sau când textele se prezintă eterogen (cum se va vedea în analiza termenului CRIZ).

Alte tipologii ale contextelor au aplicații importante în studiul terminologic. Se delimitează în general contextele extralingvistice (în sens global) de cele lingvistice (care sunt constante) (Costa 2006: 79-80), toate tipurile de contexte având „o funcție mediatoare între individ și comunicarea specializată” (Costa 2006: 82). Unele tipologii încearcă precizări în funcție de *contextul verbal* (alcătuit din unități lingvistice plecând de la un corpus), de *contextul cognitiv* (se constituie în cursul asimilării sensului unui discurs sau a unui text) și de *contextul situațional* (însușește diverse aspecte ale comunicării) (Temmerman, Kerremans, Vander Wort 2006 : 432).

În funcție de alte tipuri de contexte specializate se determină *variații contextuale* ale termenilor, condiționate atât paradigmatic, cât și sintagmatic ducând la *variații conceptuale și denominative* (Desmet 2006 : 241). Analiza termenului CRIZ pe care o vom întreprinde reflectă această interdependență și duce la *sinonimie discursivă* (Alexandru, Gaudin 2006 : 62).

În raport cu studiul contextual al termenilor se arată „importanța vectorilor cunoștințelor de specialitate”, cu consecințe asupra *variației terminologice* constatate în „întrebări specializate și întrebări mai puțin specializate” (Desmet 2006: 242; 244). Aceste variații sunt corelate cu cele *textuale și discursive* și pot fi foarte importante în analiza unor *termeni economici* precum CRIZ.

2. În cele ce urmează vom urmări *variația* în *terminologia economică*, ca selecție lingvistică a unor evenimente extralingvistice. *Variația textuală, contextuală și conceptual-semantică* este ilustrativ pentru evoluția interpretării dinamice a termenului CRIZ. Analiza lingvistică întreprinsă în acest scop se va baza pe observarea relațiilor contextuale, de la preferințele sau restricțiile de combinare, la relațiile cu alți termeni dintr-un context mai larg implicând în interpretarea conceptual-semantică și în aprecierea gradului de specializare a textului, aspecte importante pentru definirea riguroasă.

Pe de altă parte, actualizarea termenului CRIZ în presa economică de circulație relativ largă din anii 2010 și 2011 (vezi Surse) arată diferențe relevante. Se va urmări în ce măsură aceste texte se caracterizează printr-un nivel științific și în ce măsură se poate constata o dinamică sub aspectul frecvenței termenilor analizați, al valorilor conceptual-semantică și al relațiilor cu termeni înrudiți, condiționate strict de evoluția factorilor extralingvistici. Astfel, situația economică mondială din 2011 (mai ales în a doua jumătate) arată o problemă mult mai complexă în raport cu tipurile de *criză*: ECONOMIC vs. FINANCIAR, în corelație cu termeni interconceptuali (CREDERE ECONOMICĂ, LICHIDITATE, DEFICIT, DATORII etc.). Varietatea contextelor în care apare CRIZ are consecințe conceptual-semantică privind termenul, spre deosebire de utilizarea limitată a lui RECESIUNE. Rezultatul este, în perioada strict actuală, cvasisinonimia dintre cei doi termeni nu se poate realiza lingvistic în toate contextele.

Constatarea frecvenței mult mai mari a termenului CRIZ și, implicit, ocurența lui într-o mare varietate de contexte va fi susținută de exemple. Prima observație privește identificarea CRIZEI actuale prin determinanți. *Periodizarea* este mult mai rafinată, cu o variație a determinanților contextuali: *noul val al CRIZEI, al doilea val al CRIZEI* etc., alte informații contextuale precizând *etapele* de manifestare.

În cea mai mare parte, se constată că actualizarea se face prin determinarea cu articol hotărât, frecvent, mai ales în 2010, când interpretarea este largă, fără diferențieri tipologice:

„unii întâmpin dificultăți în a înțelege mecanismul CRIZEI” (Ziarul Financiar 2010, 15 oct.), „confrunți cu CRIZA cei mai mulți au dat greș...” (Capital 2010 nr. 40), „devalorizări puternice ale activelor imobiliare ... ca urmare a reducerii afacerilor din cauza CRIZEI” (Capital, 2010 nr. 41), „În 2008, când am fost la doar un pas de a vedea bancomatele rătăcind fără bani, întreprinderile mici în imposibilitatea de a-și plăti angajații, colile în spitalele închizându-și porțile din lipsă de bani, s-a simțit că și cum CRIZA secolului ne-a lovit”, (Ziarul Financiar 2011, 17 mai), „Lumea nu a învățat din greșelile care au provocat CRIZA trecut, a adăugat el.” (Ziarul Financiar 2011, 17 mai).

Dacă urmărim acest tip de ocurențe în textele din 2011, constatăm o modificare, CRIZĂ aparând însoțit de determinanți mult mai preciși și mai variați.

O altă constatare care privește termenul CRIZĂ este determinarea sintagmatică a *tipurilor* acestui concept în etapa actuală a limbii. Frecvența acestor sintagme suplinește interpretarea specializată din textele științifice, unde aceasta rezultă dintr-o definiție științifică general valabilă privind ciclurile economice. Din textele foarte actuale investigate rezultă importanța unor *sintagme relativ fixe*, în combinație cu determinanți precum: *financiar*, *economic* (și combinația lor), care au o importanță majoră din punct de vedere conceptual-semantic și reflectă complexitatea și dinamica acestor termeni, chiar dacă unele dintre ele s-au înregistrat și în 2010. Reținem câteva ilustrații, subliniind elementele contextuale relevante în interpretare:

„pentru că România nu a stat în afara valului CRIZEI economice ...” (Bursa, 2010 nr.196), „imunitatea la CRIZA economică mondială se vede și în emiterile din străinătate” (Capital, 2010 nr.31), „ambele proiecte au fost concepute înainte de CRIZA economică globală” (Bursa 2010/196), „situația din 2005 ... era diferită ... când în lume nu se declanșase CRIZA financiară” (Capital 2010 nr.83), „evaluarea rolului politicii fiscale în combaterea CRIZEI economice-financiare” (id), „Ce este CRIZA financiar-economică?” (Ziarul Financiar, 2010, 15 oct.), „în condițiile CRIZEI globale există o nemulțumire socială foarte puternică” (Bursa 2010 nr.196), „Economia globală se îndreaptă spre o nouă catastrofă în pofda lecțiilor pe care le-a dat cea mai recentă CRIZĂ financiară, a avertizat fostul premier britanic Gordon Brown, citat de The Telegraph.” (Ziarul Financiar 2011, 17 mai), „Originea CRIZEI financiare și economice actuale rezidă în suprafinanțările unor economii industrializate” (Dilema Veche 2011, nr. 396).

Se constată că sintagmele care indică tipurile de CRIZĂ sunt mult mai variate în textele foarte actuale (a doua jumătate a anului 2011) și corelațiile din text cu alți termeni economici sunt mai precise, determinând o densitate terminologică mare, cu consecințe asupra gradului de specializare a textului și de definire riguroasă a termenului CRIZĂ. Apar, pe lângă sintagma CRIZA MONDIALĂ, sintagme care precizează **localizarea**: CRIZA din SUA, CRIZA din zona euro, CRIZA din Grecia .a., în contrapondere cu CRIZA mondială.

Este însă mult mai evidentă indicarea sintagmatică a altor aspecte privind **tipurile de CRIZĂ**, de la CRIZA economică și CRIZA financiară, la CRIZA datoriiilor publice, CRIZA datoriiilor suverane, CRIZA zonei euro, CRIZA locurilor de muncă, o frecvență și o importanță majoră având sintagmele CRIZA DATORIILOR, cu diversificări relevante: CRIZA DATORIILOR SUVERANE, ultima sintagmă impunându-se în mod particular atenției.

În cele câteva exemple selectate vom sublinia termenii economici aflați în relație interconceptuală cu CRIZĂ:

„CRIZA LOCURILOR DE MUNCĂ ameninșă genereze tulburări sociale. Economia globală este în pragul unei NOI CRIZE A LOCURILOR DE MUNCĂ, mai acută ...” (Ziarul

Financiar 2011, nr. 3271), „economia zonei euro i a UE încetine te rapid, apropiindu-se de stagnare (...) (fiind legat)de datoriile din zona euro (...) i ducând la declinul burselor, la vânz ri masive de titluri bancare, la volatilitatea pie elor de capital (...) ceea ce determin îngrijor rile privind o extindere a CRIZEI DATORIILOR din Europa” (Ziarul Financiar 2011, nr. 3211), „Pie ele financiare sunt decuplate total de economia real în acest moment. (...) Deficitele bugetare erodeaz „încrederea investitorilor”. Grecia, Spania, Italia, retrogradarea rating-ului SUA sunt motoarele panicii (...) problemele de lichiditate ale b ncilor (...) i deficitele (datoriile) publice în cre tere ele economiilor dezvoltate (...) cota iile ac iunilor pe glob” (Ziarul Financiar 2011, nr. 3211); „Zona euro nu va rezista CRIZEI DATORIILOR în forma actual ” (Ziarul Financiar 2011, 23 noiembrie).

3. Sub aspectul *rela iei extralingvistic / lingvistic*, rezultatele sunt mai interesante în cazul sintagmei CRIZA DATORIILOR SUVERANE. De i nu se re în defini ii explicite ale termenilor în dic ionare specializate sau în texte tiin ifice, se poate constata c este o sintagm foarte actual i frecvent în relat rile i analizele economice. Interpretarea adjectivului SUVERAN este foarte important prin raportarea la defini iile de dic ionar (DEXI), respectiv la sensul al treilea, condi ionat contextual de referirea la state, guverne. Rezult astfel c această sintagm se raporteaz la „datoriile statelor”, aspect extralingvistic nou, care agraveaz „crizele”, întrucât acest tip de datorii împiedic rezolvarea lor. Analiza textelor privind rela iile conceptuale cu al i termeni economici arat o consisten terminologic indicând specializarea acestei sintagme terminologice devenit unitate polilexical . Se constat c densitatea termenilor economici în contextele în care apare sintagma CRIZA DATORIILOR SUVERANE este mare, iar rela iile interconceptuale precise cu al i termeni economici contribuie la definire. Termenii care intervin în interpretarea complex i riguroas a CRIZEI i, implicit, a CRIZEI DATORIILOR SUVERANE sunt: *zona euro, titlu bancar, pia a de capital, volatilitate, economie real , cre tere economic , investi ii, ac iuni, lichiditate, cerere, exporturi, pia financiar* etc. Iat câteva ilustr ri ale complexit ii i gravit ii fenomenului, când statele i guvernele nu mai pot acoperi diferitele datorii, care ar fi atenuat „criza”:

„Bomba anului 2011, CRIZA DATORIILOR SUVERANE, ar putea fi dezamorsat printr-o uniune fiscal în care statele puternice s le ajute pe cele periferice.” (Capital 2010 nr. 51); „Economia Chinei se confrunt cu riscuri în cre tere din cauza CRZEI DATORIILOR SUVERANE din Europa ... Cre terea economiei Chinei este influen at de sl birea cererii externe, care a afectat investi iile i exporturile rii.” (Bursa 2011 nr. 227); „CRIZA DATORIILOR SUVERANE demonstreaz c economiile mai slabe trebuie s devin mai competitive, dar nu pune în pericol zona euro, a declarat cancelarul german Angela Merkel.” (PRO TV); „CRIZA DATORIILOR SUVERANE s-a extins din cauza problemelor financiare ale Greciei, a c rei datorii reprezint circa 150% din PIB-ul rii, dar i pentru c statele UE nu au fost de acord cu o supraveghere mai atent din partea institu iilor europene, sus ine Etienne Davignon, pre edintele influentului grup Bilderberg, despre care se speculeaz c ar conduce lumea din umbr .” (Gândul 2011, 14 octombrie), „China, marea câ tig toare a CRIZEI DATORIILOR SUVERANE. În timp ce rile europene încearc s supravie uiasc CRIZEI DATORIILOR, economia Chinei este în cre tere. Prin urmare, de i Beijingul este destul de prudent când vine vorba de achizi ia obliga iunilor statelor din Europa, prezen a Chinei pe B trântul Continent cre te mai ales datorit investi iilor strategice.” (Capital 2011, 1 decembrie); „CRIZA DATORIILOR SUVERANE: Cine datoreaz ce, cui? Europa se lupt s g seasc o ie ire din CRIZA ZONEI EURO, în ciuda cre terii datoriiilor, sc derii cre terii economice i a nelini tilor pie ei. Dar în contextul în care pia a financiar global este interconectat , care sunt repercusiunile din i în afara spa iului euro?” (Ziare.com 2011, 19 noiembrie); „CRIZA DATORIILOR SUVERANE, amplificat de corup ie. România în fruntea rilor «corupte»” (Ziarul Financiar 2011, 1 decembrie).

Gravitarea și complexitatea CRIZEI din punct de vedere extralingvistic determină antrenarea altor subtipuri, concretizate de alte sintagme fixe: de la CRIZA DATORIILOR se ajunge la CRIZA LICHIDITĂȚII. ILOR: „Bancile mari grecești sunt pândite de o CRIZĂ DE LICHIDITATE” (Ziarul Financiar 2011 nr. 3220); „Trebuie să fac apel România la un împrumut în iarna lui 2008 / 2009 pentru a evita o CRIZĂ DE LICHIDITATE extrem de periculoasă ?” (Dilema Veche 2011 nr. 396).

4. Diversitatea tipurilor de CRIZĂ la care se face apel în anul 2011 atrage sinonimii, cu sinonimii și hiponimii care uneori precizează, altele extind utilizarea termenului. Un articol din Ziarul Financiar (2011 nr. 3211) semnaleză prezența termenului CRIZĂ în aproape toate titlurile ziarului respectiv, susținând că frecvența arată importanța conceptului, determinat extralingvistic. Alături sau în locul CRIZEI apar termenii DEFAULT, FALIMENT, CRAH, COLAPS sau sintagma cu sinonim INCAPACITATE DE PLAT, cu referire la tipul cel mai grav al „crizei”. Dăm câteva ilustrații pentru situațiile de acest tip:

„Oficialii vor să deruleze repede preschimbarea obligațiunilor, pentru a reduce perioada în care Grecia s-ar afla în DEFAULT parțial.” (Ziarul Financiar 2011, 26 iulie); „Discursul a fost interpretat ca un avertisment că Germania nu va apăra la infinit euro și vine într-un moment în care investitorii stau cu sufletul la gură ne știind dacă SUA vor evita intrarea în DEFAULT.” (Ziarul Financiar 2011, 29 iulie); „Vocea unui oficial al Bancii Sale Centrale, a afirmat că SUA «nu poate intra în FALIMENT»” (Capital 2011, 25 iulie); „Criza de intrare în INCAPACITATE DE PLAT se mută în SUA” Capital 2011, 25 iulie); „Vineri, agenția de evaluare financiară Fitch a anunțat că va retrograda Grecia în categoria «restricted DEFAULT» (INCAPACITATE TEMPORARĂ DE PLAT), după ce liderii statelor din zona euro au convenit, joi, un nou plan de 109 miliarde de euro destinat să salveze Grecia de la FALIMENT” (Capital 2011, 27 iulie); „Dacă grecii resping planul de ajutor ar putea rezulta un «DEFAULT GREU» care ar putea aduce bancilor pierderi de 75% pe datoriile suverane grecești, ceea ce va declanșa plata contractelor de asigurare în caz de DEFAULT SWAPS și ridică amenințarea unui pericol sistemic” (Ziarul Financiar 2011 nr. 3271); „Adrian Vasilescu, consilier al guvernatorului BNR, a declarat astăzi că economia mondială nu se confruntă cu un CRAH, ci este vorba de o criză acută a datoriei în SUA care s-a extins în toată lumea pe piețele financiare.” (Capital 2011, 9 august); „Simptomul care nu-l lasă pe investitor să facă bani pe bursă sunt emoțiile exagerate care-l fac să exagereze mai mult decât ar fi normal, riscul investițiilor la bursă luând ca reper un CRAH bursier cu a cărui amploare investitorii nu s-au mai întâlnit din anii 1930 în timpul Marii Depresii din SUA.” (Ziarul Financiar 2011, 6 iulie); „Declarațiile ale lui Mark Mobius: Tiparni de bani amân, nu împiedică CRAHUL mondial” (Ziarul Financiar, 2011, 24 noiembrie); „Falimentul aduce aminte de COLAPSUL bancii de investiții Lehman Brothers din 2008, care a transformat o CRIZĂ FINANCIARĂ americană într-una mondială. Analistii apreciază însă că impactul acestei prăbușiri, de departe mic, va putea fi controlat” (Ziarul Financiar 2011, nr. 3271).

În același timp, contextual se fac diverse precizări, precum *DEFAULT controlat / DEFAULT necontrolat / dezordonat*:

„un DEFAULT CONTROLAT al statului elen nu mai poate fi exclus” (Ziarul Financiar 2011, nr. 3235); „Au apărut însă semne de exasperare în Grecia și odată cu ele riscuri mai mari ca Grecia să intre într-un DEFAULT DEZORDONAT” (Ziarul Financiar 2011, nr. 3240).

Pentru CRIZA BURSIERĂ (de mare actualitate, în august 2011), se remarcă activarea termenului CRAH (cu sau fără determinantul *bursier*), mult mai puțin frecvent. Utilizarea lui

este corelat strict cu alii termeni economici și chiar cu CRIZĂ, care apare în poziție de hiperonim (iar CRAH ca hiponim), fiind însoțit și de o definiție specializată, cu o mare densitate terminologică :

„În actualele condiții de piață, o scădere de peste 30% pe piețele mature poate fi considerat un CRAH (...) (este puțin probabil ca) scăderile din ultimele săptămâni (de 16%) (...) să se transforme într-un CRAH, chiar dacă au amintit de prbuirea din 2008” (Ziarul Financiar 2011, nr. 3220); „Din 1900 și până în prezent au avut loc așa CRAHURI BURSIERE care s-au manifestat pe tot globul” (Ziarul Financiar 2011, nr. 3220); „CRAHURILE BURSIERE au reprezentat în ultimele decenii principalul pericol pentru investitori”, (ibid.).

Următoarele contexte sunt relevante pentru relația dintre CRAH și CRIZĂ :

„În următorii ani vom avea un CRAH BURSIER, poate chiar două (...) este un preț pentru creșterea economică, iar prețurile sunt aceste CRIZE care vin și vor veni în continuare” (Ziarul Financiar 2011, nr. 3220); „Trebuie să învățăm din CRIZE, și anume să stabilim dinainte un prag maxim de pierderi (...pentru) CRAHURILE BURSIERE care afectează concomitent acțiunile pe toate bursele” (Ziarul Financiar 2011, nr. 3220); „Sunt convins că în următorii 10 ani vom avea un CRAH BURSIER, poate chiar două. Este un preț pentru creșterea economică, iar prețurile sunt aceste CRIZE care vin și vor veni în continuare indiferent de ce reglementări s-ar face.” (Ziarul Financiar 2011, nr. 3211); „Cine trebuie să evite CRAHURILE poate obține câștiguri impresionante” (Ziarul Financiar 2011, nr. 3211)

Alte relații hiponimice se stabilesc între CRIZĂ și DEFAULT sau cu sintagmele CRIZA DATORIILOR și INCAPACITATE DE PLAT :

„Lista împrumuturilor europene (...) ale celor costuri de asigurare a datoriei împotriva intrării în INCAPACITATE DE PLAT au urcat în ultima lună pe fondul speculațiilor investitorilor că ansele de DEFAULT au crescut din cauza intensificării CRIZEI DATORIILOR” (Ziarul Financiar 2011, nr. 3220).

Exemplele date arată complexitatea și varietatea datelor economice actuale și importanța extralingvisticului reflectat lingvistic strict. Interpretarea conceptului de CRIZĂ este mult mai complexă față de indicatorii din textele științifice / didactice (mai vechi sau mai noi) și arată că analiza lingvistică poate surprinde și consemna dinamica terminologică.

5. O problemă de interes privind relația extralingvistică / lingvistică ar fi analiza raportului dintre CRIZĂ și RECESIUNE în textele și contextele actuale, problemă de care nu ne vom ocupa aici. Revenim însă la comentariul făcut într-o lucrare recentă (Amar 2010: 158-160) care, alături de alte cuvinte actuale, rezervă un articol lui RECESIUNE, cu raportare directă la CRIZĂ. Interesul pentru această lucrare este constituit de o justificare mondială a relației dintre RECESIUNE și CRIZĂ într-o comunicare mai largă. RECESIUNE este un termen economic precis, atât în limbaj natural, cât și în limbaj simbolic (abscise, ordonate, curbe), de aceea revenim la definiția: „se vorbește de RECESIUNE când Produsul Intern Brut (PIB) al unei țări scade două trimestre consecutive sau există 6 luni de creștere negativă” (Amar 2012: 159). Mai interesant este interpretarea mai puțin specializată și istoria termenului considerând că astăzi RECESIUNE „este un termen care înspăimântă”. Inițial, în limba engleză, a fost un eufemism creat pentru a evita termenii DEPRESIUNE și CRIZA, din 1929. Ulterior, atât RECESIUNE cât și CRIZĂ s-au încadrat negativ (Amar 2012: 160).

Rezultatul în circulația extinsă a termenilor s-a ajuns la o echivalare, care neglijează datele economice, observabile valabile și pentru românii curenti (pe lângă francezii și englezii).

Relația de sinonimie a termenului CRIZĂ cu RECESIUNE poate fi ilustrată de textele din presa economică românească, termenii fiind utilizați în același context pentru a evita repetițiile:

„Diverta, Aviva, Anchor Group, Lukoil, Happy Tour. Sunt, cu toate, companii mari, unele chiar lideri de piață, dar în domenii complet diferite. Au, totuși, ceva în comun: de la începutul anului, și-au schimbat, fără excepție, directorii generali. Iar grupul firmelor care au aplicat aceeași rețetă pentru a face față RECESIUNII este mult, mult mai larg. Cei mai mulți „foști” au plecat, după propriile spuse, din motive personale sau pentru că viziunea lor nu se potrivea cu aceea a angajatorului. În fapt, majoritatea a suferit consecințele rezultatelor financiare slabe înregistrate în primul an de CRIZĂ de firmele pe care le conduceau. (Capital, 2010, nr.40), „În timp ce românii chină tot mai tare de foame din cauza CRIZEI, analiștii descoperă un efect benefic al RECESIUNII și devalorizării leului asupra economiei: muncim mult mai eficient. Sau, cel puțin în unii dintre noi.” (Șeptemână Financiar 2010, 5 octombrie), „Antreprenorii români (...) au învins CRIZA majorându-și afacerile cu rate cuprinse între 45 și 110% în perioada 2008-2010. Datele anuarului Cei mai mari jucători din economie arată că în cei doi ani de RECESIUNE, în care PIB-ul a scăzut cu 10%, iar insolvențele au devenit marea încercare a businessului antreprenorial românesc, câteva companii controlate de oameni de afaceri locali au apăsat pedala extinderii și au câștigat cot de piață.” (Ziarul Financiar 2011, 5 iulie); „Vedete pe patru roți, rețeta dealerilor auto împotriva RECESIUNII. (...) În ultimii ani, CRIZA vânzătorilor de mașini din România a modificat destul de mult contractele de imagine.” (Capital 2011, nr. 26).

6. Cercetarea întreprinsă arată că analiza lingvistică complexă, în corelația datelor paradigmatică și sintagmatică, confruntată cu informațiile extralingvistice specializate, determină o descriere obiectivă și complexă a **terminologiei economice**. *Dinamica terminologică* în textele economice actuale este condiționată, în primul rând de evoluția societăților și a evenimentelor extralingvistice, iar presa economică de largă circulație este silită să arate *modificările care se produc sub ochii noștri* și nu sunt încă *reflexate în textele strict tehnice*, dat fiind că acestea se elaborează mai greu. Analiza lingvistică vine, în acest caz, în sprijinul impunerii unor interpretări extralingvistice. Relația dintre extralingvistic și lingvistic se bazează pe date obiective constituite de utilizarea mult mai riguroasă a termenilor economici, cu definiții și relații interconceptuale manifestate la nivelul densității terminologice destul de mari, în texte cu o circulație mai largă. Aceste caracteristici ale textelor analizate sporesc importanța lor pentru limbajul economic specializat, tocmai pentru că reflectă dinamica economică în termeni adecvați. Se remarcă, în primul rând, contextele care nu se diferențiază de cele tehnice prin caracteristicile obiective privitoare la realitățile economice noi. Compararea textelor din presa economică din 2010 față de cele din 2011 arată, în plus, interesul și eficiența analizelor lingvistice în terminologie.

SURSE

Averea, București; *Adevărul economic*, săptămânal, București; *Banii noștri*, săptămânal, București; *Bursa*, săptămânal, București; *Business Standard*, cotidian, București; *Capital*, săptămânal, București; *Curentul*, cotidian, București; *Dilema Veche*, săptămânal, București; *Gândul*, cotidian, București; *Jurnalul Național*, cotidian, București; *România liberă*, cotidian, București; *Șeptemână Financiar*, săptămânal, București; *Ziarul Financiar*, săptămânal, București; www.ziare.com
DEXI = *Dicționar explicativ ilustrat al limbii române*. Coordonatorul lucrării: Eugenia Dima, Chișinău, Editura Arc Gunivas, 2007.

BIBLIOGRAFIE

- Alexandru, Maria Cristina și François Gaudin, 2006, „Les contextes: à la source du terme”, în *Mots, termes et contextes*, p. 59-69.
- Amar, Ivan, 2010, *Les mots de l'actualité*, Paris, Belin, p.158-160.
- Bertaccini, Franco, Alessandra Matteuci, 2006, „La terminologie d'entreprise et ses contextes d'usage”, în *Mots, termes et contextes*, p. 317-327.
- Bidu-Vr nceanu, Angela, 2007, *Lexicul specializat în mi care*, Bucure ti, Editura Universit ii din Bucure ti.
- Bidu-Vr nceanu, Angela (coord.), 2010, *Terminologie i terminologii*, Bucure ti, Editura Universit ii din Bucure ti.
- Contente, Madalena, 2006, „Termes et textes: la construction du sens dans la terminologie médicale”, în *Mots, termes et contextes*, p. 453-467.
- Costa, Rute, 2006, „Texte, terme et contexte”, în *Mots, termes et contextes*, p. 79-89.
- Desmet, Isabel, 2006, „Variabilité et variation en terminologie et langues spécialisées: discours, textes et contextes”, în *Mots, termes et contextes*, p. 235-249.
- Dubreil, E., B. Daille, 2006, „Analyse sémantico-discursive des collocations lexicales en corpus spécialise: la base connaissance-s”, în *Mots, termes et contextes*, p. 579 -580.
- Blampain, Daniel, Philippe Thoiron, Marc Van Campenhoudt (eds.), 2006, *Mots, termes et contextes. Actes des septièmes Journées scientifiques du réseau «Lexicologie, terminologie, traduction»*, Paris, Éditions des archives contemporaines.
- Mosbah, Saïd, 2006, „Le stéréotype, du mot au concept: saisies á travers les contextes”, în *Mots, termes et contextes*, p. 651-661.
- Museanu_a, Elena, 2010, „Terminologia economic ”, în A. Bidu-Vr nceanu (coord.), *Terminologie i terminologii*, p. 141-157.
- Museanu_b, Elena, 2010, „Criz , recesiune, depresiune, tip de paradigm ”, în Rodica Zafiu, Adina Dragomirescu, Alexandru Nicolae (ed.), *Limba român : controversé, delimit ri, noi ipoteze*, Bucure ti, Editura Universit ii din Bucure ti.
- Temmerman, R., Kerremans Koen, Vanderwort, V., 2006, „La terminographie en contexte(s)”, *Mots, termes et contextes*, p. 429-441.

EXTRA-LINGUISTIC AND LINGUISTIC DETERMINATIONS IN THE CONTEMPORARY ECONOMIC TERMINOLOGY

(Abstract)

The analysis undertaken hereby shows that a complex linguistic analysis, in the correlation of paradigmatic and syntagmatic data, faced with specialized information leads to an objective and complex description of the economic terminology. The *terminological variation* in the current economic texts is primarily conditioned by the evolution of companies, and the economic press of wide circulation is forced to reflect the dynamics of changes, which happen before our eyes, and are not yet reflected in the strictly scientific texts since they develop slower. The strict extra-linguistic determination entails a more rigorous use of the economic terms, with definitions and inter-conceptual relations present at the level of the terminological density; these definitions and inter-conceptual relations are rather high in texts of wider circulation. These specialized features of the analyzed texts enhance their importance for the specialized economic language, precisely because they reflect the economic dynamics in appropriate terms.